

TARA NOASTRA
'
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Adunarea secțiunilor „Asociațiunii“	471
Comuna „Viitorul“	472
Alex. Țințariu: Jurământul	476
Dr. I. Radu: Soirurile mai alese de animale și îngrijirea lor	479
I. Pop Reteganul: Bunea	481
Gh. Tulbure: Din popor	483
Știri	484

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărânimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărâניה — profeții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărânimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sunt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul:	REDACTOR:	Redacția și administrația:
Pe un an 4 cor.	OCTAVIAN GOGA.	Sibiu (Nagyszeben)
Pe o jumătate de an 2 „		Str. morii, 6.
Pe trei luni 1 „		
Pentru România 6 Lei		

ADUNAREA SECȚIUNILOR „ASOCIAȚIUNII.“

«Asociațiunea», despre care s'a scris mai de multeori în această foaie, a stăruit în cursul timpului să-și întocmească astfel trebile, ca să poată fi cât mai de folos tuturor Românilor din patrie.

Spre acest sfârșit la 1900, în adunarea sa ținută la *Băile-Herculane*, și-a ales un număr de 25 de bărbați, cari să o ajute în lucrările ce ea trebuie să săvârșească pentru înaintarea poporului nostru. Acești 25 de bărbați împreună cu alți 25 aleși din partea lor, se numesc cu două cuvinte «*Secțiunile Asociațiunii*».

Cinci dintre acești bărbați fac parte din «*Secțiunea literară*», alți 5 fac parte din «*Secțiunea istorică*», alți 5 compun «*Secțiunea de științe*», alți 5 compun «*Secțiunea școlară*» și în sfârșit alți 5 «*Secțiunea economică*».

Fiecare din aceste 5 secțiuni se adună peste an odată sau mai de multeori și se sfătuiesc ce și cum e de făcut pentru ca poporul nostru să înainteze mai cu spor spre tot lucrul bun.

Odată într'un an, la jumătatea lunei lui Iulie, ele se adună toate în Sibiu și țin așa numita *Adunare a Secțiunilor*.

În timp de 7 ani, câți au trecut dela înființarea lor, secțiunile s'au sfătuit mereu cum și de ce să se apuce mai întâi.

La sfatul și cu ajutorul lor s'au urnit *prelegerile* ce au început să se țină acum în multe comune românești.

Cu ajutorul lor se vor scrie pe viitor, și s'au scris și până acum, *cărți* potrivite pentru oamenii în vârstă și pentru tineret.

Cu ajutorul lor va trebui să ajungem la *biblioteci* bune în comunele noastre.

Adunarea secțiunilor, ce s'a ținut acum sunt două săptămâni (14 și 15 Iulie n.) în Sibiu, a dovedit prin felurimea și temeinicia lucrărilor săvârșite și puse la cale, că și-a croit o potecă bună prin câmpul cel larg și puțin lucrat al culturii noastre.

Să avem nădejde că această potecă se va lungi, lărgi și rămuri, ca cu timp să putem străbate cu înlesnire până în cel mai îndepărtat și ascuns colțișor al câmpului culturii noastre, dând pretutindeni îngrijirea trebuincioasă, și scoțând din părașină și din umbră locurile ce au atâta lipsă de lumină și căldură.

COMUNA „VIITORUL“.

VIII. Banca împarte pomi și semințe de legumi.

«Dragii mei, zice preotul cu prilejul ținerii unei prelegeri oamenilor în vârstă, mă doare inima văzându-vă așa lipsiți și tigoși. Nu e o poamă în tot satul, nu-i legumă și alte multe nu-s. În felul acesta cum să nu fim noi lipsiți și cum să nu ne meargă rău, când așa nepotrivit și atât de puțin ne știm folosi de tot ce este împrejurul nostru?

Cunosc oameni în alte sate cari câștigă zeci și sute de coroane în fiecare an numai din *poame* și *legumi* și cari pe lângă acest câștig, au și pentru casă hrană bună din roada grădinilor în tot timpul anului.

În comuna *Merișor* s. p. nu e om care să nu aibă grădina și curtea închisă; iar în aceste câte 5—10 meri, câțiva peri pruni, cireși, vișini ș. a. pomi.

Și tot în *Merișor* o parte a grădinei este cultivată cu cele mai neapărat trebuincioase *legumi*: morcovi, pătrânjei, celer

ceapă, aiu (usturoiu), salată, fasole, ridichi, curechiu, cărălabă, pătlăgele, ardeiu, castraveți, ș. a.

La ce le sunt aceste bune Merișorenilor? Vai! La multe le sunt bune.

Începând de pe la Rusalii casa lor este îndestulată cu poame văratice, cum sunt cireșele și vișinile; când se gătește încep să se coacă perele văratice și așa mai departe urmând merele, prunele ș. a. O parte a poamelor cari se pot ține mai mult, le țin adesea până încep să se coacă poamele în anul viitor.

Din prune fac toamna așa numita miere de prune sau *lictar*, care e un nutremânt foarte plăcut și prețios, o parte a prunelor și perelor le uscă pe coșar, putându-se astfel mai bine păstra, iar din prune mai gătesc și așa numitul vinars sau *rachiu de prune* și din mere *vin de mere*. Ceice au grădini mai mari și pomi mai mulți și de soiuri ales câștigă și sume frumoase, vânzând poame crude, poame uscate, licțar, ș. a. Astfel au ajuns Merișoreni la câștig din poame de zeci și sute de coroane și prin aceasta la îmbunătățirea stării lor.

Le-a ajutat mult la aceasta și cultura legumilor, lucru pe care îl săvârșesc mai ales femeile.

De ce folos sunt legumile? De foarte mare folos.

O mâncare gătită cu legumi e nu numai cu mult mai gustoasă, dar și mai întăritoare și sănătoasă. Așa e cu ori-ce zamă, tocană, friptură ș. a.

Din o mare parte a legumilor se gătesc mâncări așa numite de legumi, cum sunt: zama de salată, de morcovi, de fasole, de mazere, de cărălabă, de crumpene ș. a.; apoi morcovii prăjiți, fasolea și mazărea frecată, tocana de crumpene și de ceapă și curechiul călit, fără să mai pomenim ce bucată bună ne îmbie curechiul cu carne, ardeiul umplut ș. a.

Toate sunt bune și folositoare, până chiar și hreanul, cimbrul, țarcănul, mărarul ș. a.

Decum se desprimăvărează și până în cealaltă primăvară Merișoreni au legumi îndeajuns pentru ei, și la unele case, cu grădini mai mari și femei mai harnice și cu minte, au și de vânzare.

Primăvara se începe cu salata și ceapa, deodată cu aceste: cu ridichile, cu frunzele de pătrânjei, de tarhon, de aiu și de mărar; mai târziu vin la rând: mazărea, cărălabele, fasolea verde și morcovii, cărora le urmează crumpenele, castraveții, celerul, curechiul și altele.

Iată aceste sunt legumile cele mai de căpetenie, cari dau o hrană bună în tot timpul anului, anume primăvara, vara și toamna luându-le în stare proaspătă din grădină, iar peste iarnă din pivniță sau, în lipsa acesteia, din un *bordeiaș* s'au *groapă* făcute în vederea păstrării lor.

Ei, dragii mei! Ce credeți Dvoastră? N'am putea oare și noi face ce au făcut Merișoreni aceia?

Eu cred că da, trebuie să facem. Cú cât mai îngrabă cu atât mai bine.

Sfatul meu este: să stăruieți toți, ale căror grădini și curți vă sunt rău îngrădite sau cu toțu deschise, să le închideți, care cum puteți, dar să le închideți. Unii cu gard de grădele, alții cu gard de măracini aduși de pe coastele dealurilor, alții cu rămășițe de paie, ogrinji, tulei ș. a. până când vom afla mod de a închide aevea bine toate grădinile.

Toți ceice veți da ascultare sfatului meu, închizându-vă curtea și grădina, o să aveți prilejul de a sădi în ele la primăvară câțiva altoi cum și de a cultiva legumi și în felul acesta o să ajungem și noi în scurt timp să avem grădini de pomi și legumi ca și Merișoreni.

Vrem să aducem pe bani din o grădină mare a țării 1000—2000 de altoi de meri și peri, cum și alți pomi nealtoiți.

Toți sătenii puteți să cumpărați din acești pomi. Prețul lor are să fie foarte mic, poate nici atâta cât dă un fumător pe tutun într'o lună sau cât îl costă pe unul din Dvoastră un chef (petrecere) dintr'o sară.

E toamnă. Învățătorul și eu ne-am gândit să lucrăm și pe altă cale pentruca comuna noastră să ajungă la pomi mulți, buni și ieftini.

Știți că grădina școalei, de peste un jugăr, am închis'o. Toți ați dat mână de ajutor pentru ducerea la îndeplinire a acestui lucru bun. O parte a ei a fost săpată adânc cu hârlețul, și cealaltă se va săpa rând pe rând până dă gerul.

În partea săpată și greblată învățătorul împreună cu școlarii a făcut straturi, în cari vom sămăna sâmburi de poame, din cari apoi crescând pomi și pe acestia altoindu-i, să putem umplea cu timp toate grădinile, chiar și ulițele, drumurile hotarului și anumite locuri potrivite din hotar.

Iată aici am agonisit 2 litre de sâmburi de mere pădurețe, o litră de sâmburi de pere pădurețe, apoi sâmburi de prune, cireșe, vișine ș. a.

Acești sâmburi îi vom sămăna în zilele aceste în straturile din grădina școlăii, și cu acest privilegiu este de dorit ca să nu lipsească nici unul din Dvoastră și, dacă se poate, să mai vină și alți oameni, să vină cât de mulți. Să nu vi se pară un lucru nevrednic de luare aminte sămănarea și peste tot prăsirea și îngrijirea pomilor. Nu! Din potrivă. Să mă credeți, pomii mulți, când îi vom avea, și îi vom avea de bună seamă, vor pregăti un viitor mai bun pentru noi și pentru următorii noștri».

Despre folosul pomilor și legumilor și despre modul cultivării lor atât preotul cât și învățătorul au vorbit oamenilor și cu alte prilejuri.

Dar ei s'au rămas numai la vorbă. Fapta, mai ales aceasta a fost care a mișcat și pornit pe săteni la lucru.

Într-o Sâmbătă după amezi atât copiii și copilele din școala de repetiție (dela 12—15 ani) cât și mare mulțime de bărbați și câteva femei în vârstă se aflau în grădina școlăii, unde învățătorul le-a arătat cum se sămăna sâmburii de mere și pere, apoi cei de prune, vișine ș. a.

Școlarii și o parte a oamenilor mai îndemânatici au săvârșit lucrările trebuincioase la sămănat împreună cu învățătorul.

Cu acest prilej li s'a arătat cum trebuie săpat pământul grădinei de cu toamna atât pentru cultura pomilor cât și pentru cultura legumilor.

Ce s'a făcut la școală, a făcut și preotul în o parte a grădinei parohiale; iar în urma acestor pilde de fapte bune și a îndemnulii neîntrerupt, ce li s'a dat, au urmat să facă și alții asemenea.

În grădina preotului li s'a arătat oamenilor și cum trebuie făcute gropile pentru plantarea altoilor: cât de afunde, cât de largi și la ce depărtare, spunându-li-se că ele trebuie făcute de toamna.

Cu bani de ai băncii s'au arvunit în timpul iernii 2000 altoi de meri și peri și pentru școală un număr mai mare de pomișori nealtoiți: meri, peri, pruni, cireși, nuci, frăgari ș. a.

Tot pe bani de ai băncii s'au adus și câțiva chilogrami de cele mai alese semințe din tot felul de legumi.

Înspre primăvară s'a stăruit de nou pentru închiderea grădinilor, pentru săparea lor și pentru facerea gropilor pe seama altoilor. Mulți au urmat povețele ce li s'a dat și cei mai mulți și-au adunat și suma trebuincioasă pentru plățirea pomilor.

Toți cari și-au închis grădina și au săpat-o au căpătat câte 2 altoi în cinste și sămânța de legumi toată în cinste.

Un altoiu, la fața locului în comună, s'a venit cu 50 fileri; așa că pentru suma de 5 coroane s'au căpătat 10 altoi frumoși, sănătoși și de soiul ales în vârstă de 4 ani.

Pe seama școalei s'a ținut un număr mai mare de altoi mai tineri. Preotul de asemenea a ținut un număr mai mare de altoi. Dintre țăranii în stare mai bună sau găsit unii cari au cumpărat și câte 20 de altoi; astfel că altoii s'au împărțit toți până la unul.

Plantarea pomilor s'a făcut cu toată îngrijirea. Când cu împărțirea lor s'au plantat câțiva pomi la școală în vederea tuturor oamenilor și a copiilor de școală, punându-se lângă fiecare câte un par și legând pomișorul de el. Li s'a mai spus apoi cum să ude și se îngrijască pomișorii.

În urma atâtor sfaturi și pilde toți ceice au cumpărat pomi au și știut cum să-i pună și cum să-i îngrijască.

Ca și cu pomii s'a urmat la școală, fiind de față și multe femei, cu săpatul grădinei de legumi, facerea straturilor și sămânarea semințelor de legumi.

Femeile și în parte bărbații cum și copiii și copilele din școala de repetiție au făcut acasă cum li s'a arătat în grădina școalei.

Încă în acel an oamenii au văzut și s'au încredințat despre folosul legumilor; iar pomii s'au prins aproape toți, spre marea bucurie a stăpânilor lor, cari din acest început au luat îndemn pentru alte lucruri folositoare și după ei și alții cari la început se codeau, stând neîncredzători la o parte.

JURAMÂNTUL.

Noi Românii avem multe, foarte multe slăbiciuni. Dacă am stă odată și am adună la un loc, într'un mănunchiu, toate slăbiciunile cari s'au înrădăcinat în mijlocul nostru, ne-am spăria, ne-am îngrozi de numărul lor; astfel să nu ne uimească faptul că suntem săraci, că ne luptăm cu cele mai simțitoare lipse și neajunsuri, și că foarte puțini sunt aceia dintre noi, cari cu mare greutate fac un pas înainte, pentrucă trebuie să știm, că cu cât numărul slăbiciunilor noastre e mai mare, noi cu atât mai mult mergem mersul racului, adecă în loc să înaintăm amăsurat glasului vremurilor de astăzi, din zi în zi sărăcim, slăbim, și urmarea e, că atunci, când ni-a ajuns cuțitul la os, ne părăsim vatra

strămoșească, ne părăsim nevasta și copilașii și luăm lumea în cap, ne ducem la America.

Între slăbiciunile cari ne sărăcesc, ba de multeori pentru totdeauna ne și nenorocesc, ține loc de frunte și purtarea sau faptele noastre cu privire la jurământ.

Ce este jurământul?

Jurământul este mărturisirea și întărirea sărbătorească a adevărului, căci înaintea lui Dumnezeu — luăm deci de mărturie pe însuș Dumnezeu — recunoaștem sau nu recunoaștem că oarecare fapt a avut sau nu a avut loc.

Jurământul deci e un lucru foarte însemnat, e un lucru sfânt.

Noi însă de foarte multeori, aproape zilnic, nu ținem seamă de aceasta, căci pentruca să ne împlinim niște dorințe nedrepte, păcătoase, apoi din ură și răzbunare, cu ușurință și fără ca să gândim la urmări, călcăm în picioare atât de marea însemnătate și sfințenie a jurământului.

Să lăsăm însă să vorbească faptele.

Badea Ion a împrumutat lui badea George 100 coroane. După invoiala făcută, badea George e dator ca peste două luni să plătească banii. Vine această vreme, dar badea George nu plătește banii împrumutați. Roagă pe badea Ion ca să mai aștepte vre-o 2—3 săptămâni. Badea Ion însă merge la avocat ca să deie în judecată pe badea George. Avocatul întrebă pe badea Ion, că cine a văzut când badea George a primit banii, cine sunt martorii? Badea Ion a dat banii acasă la el, și numai nevastă-sa a fost de față. Avocatul îi spune că aceasta nu e dovadă îndestulitoare, și dacă badea George pune jurământ că el n'a primit cele 100 coroane, badea Ion pierde banii, ba mai trebuie să plătească și cheltuielile de proces, atât ale avocatului său, cât și ale avocatului lui badea George, dacă în proces se va apăra cu avocat.

Ce face, ce zice badea Ion? Merge el acasă, ca cu vorbă bună să primească dela badea George cele 100 coroane? Stă el să gândească asupra lucrului, că adevărat banii împrumutați sunt în primejdie? Nu! El zice: „*Vreau să pierd banii, plătesc toate cheltuielile de proces, numai să pună jurământ, că nu îmi este dator!*“

Aceasta e neștrămutata lui hotărîre, și nu este om pe lume care să-l poată capacita (înduplecă) căci el e îmbătut de bucurie și fericire, că dă prilej lui badea George, să pună jurământ strâmb, să facă mărturie mincinoasă, și astfel ține morțiș la hotărîrea sa!!!

Lucrul numai până aici ne privește. Că ce face badea George, pune el jurământ că a primit sau nu a primit banii, e altă treabă.

Urmează deci să ne întrebăm?

Este lucru creștinesc, este lucru cinstit, ca noi, lăsându-ne stăpâniți de dorințe nedrepte, neșănătoase, constrângem pe un semen de ai noștri, ca el să-și îngreuneze sufletul, conștiința cu unul dintre cele mai mari păcate, să pună jurământ strâmb?

Avem noi vr'un câștig din aceasta? Nu! Câștig n'avem, ci din contră avem pierdere, apoi ne-am îngreunat sufletul cu un păcat tot așa de mare, ca și păcatul victimei noastre. *Da pentrucă noi suntem autorii (făptuitorii) morali ai crimei, dar suntem totodată și complicii (tovarășii) nenorocitului, pentrucă noi l'am constrâns să pună jurământ strâmb, să facă mărturie mincinoasă. L'am constrâns prin aceea, că dupăce am început procesul, neincetat am ațitat focul, l'am batjocorit, l'am povestit la toți oamenii din sat, și el ca să ne facă să suferim pierdere, apoi din ură și răzbunare pune jurământ strâmb.*

Această slăbiciune, care este un rău pustiitor, foarte adânc înrădăcinat în mijlocul nostru, zilnic seceră victime.

Cât de mare este numărul acelora, cari în astfel de împrejurări pierd averi întregi, și tot astfel cât de mare este numărul acelora, cari poartă o peatră grea pe suflet?

Și de ce toate acestea?

Pentruca să ne împlinim o dorință nedreaptă, pentruca să ne răzbunăm?

Dumnezeu pe tot omul l-a făcut părtaș de darul minții, ca cu ajutorul ei să poată judecă ce este bine și ce este rău, să poată face deosebire între aceste două lucruri însemnate.

Noi însă n'avem ochi ca să vedem aceasta!

Drumul pe care noi mergem se sfârșește la prăpastia perzării, și astăzi ori mâne trebuie să cădem în aceea prăpastie, — deci făcându-ne semnul sfinței cruci, să ne lăpădam de toate slăbiciunile și, uniți în cugete și simțiri, să pornim pe alt drum, pe drumul cel adevărat, și atunci vom fi părtași de toate bunățile pământești.

Alex. Țințariu,

SOIURILE MAI ALESE DE ANIMALE ȘI ÎNGRIJIREA LOR.

(Prelegere populară, ținută cu ajutorul skiopticonului).

(Sfârșit).

Caii încă sunt de multe soiuri sau *rase*. Caii țăranilor noștri se numesc *cai de munte**¹, cai de Ardeal: mărunți de statură și nu prea frumoși, dar sunt foarte răbdurii și buni de picioare. Trece cu poveri pe poteci de munte, ca altul pe drum de țară.

Mai aprig și ceva și mai mare e calul *arab** adus din puștiurile Arabiei, unde cu toate că nu are pășuni bune, dar crescut și îngrijit de călăreți foarte iscusiți se face așa de frumos, în mers și mai ales în galop, cu ochii măriți, cu nările încordate coama în vânt și coada ca un steag, îți pare că zboară.

Dar nici calul acesta nu crește prea mare (145—150 cm.).

E mai mare și mai puternic calul *englez de sânge plin** care s'a dezvoltat din iepule ce au avut Englezii în vechime și armăsari arabi. E neîntrecut la alergări. Pe depărtări mai mici se ia la întrecere cu trenul-fulger, de aceea e și foarte scump. Nu e gras, dar e foarte musculos (vânos), se văd vinele pe el ca niște sfuri.

Sunt apoi soiuri de cai anume de povară, foarte mari și foarte grei. Nu sunt iuți, dar sunt foarte tari și pot duce poveri mari. Așa este calul de *Muraköz**, mare și puternic, apoi cel de *Pinzgau**, foarte căutat prin orașe la purtarea omnibuselor și a altor poveri și caii urieși *englezi*, cei mai puternici. Pe drum bun duc poveri până la 80 măji metrice.

Dintre *soiurile de oi*, cele de pe la noi se numesc oi *țurcane de Ardeal**. Sunt mici de statură, au lână aspră, care nu se poate vinde scump, dar sunt bunișoare de lapte și se țin ușor.

Tot în părțile ardelenne, la marginile de cătră România se ține oaia numită *țigai**. Un soi foarte bun de oi, care ar trebui să fie cu mult mai lățit. Au lână mai scurtă, decât cele țurcane dar mai deasă și mai fină, din care se face pânura de *aba* și unele stoffe de haine negre. Sunt ceva mai mari și mai grele, decât cele țurcane, se îngrașe bine și au o carne gustoasă. De lapte încă nu-s mai pe jos, decât țurcanele.

¹ Steluța însemnează schimbarea diapozitivei.

Lâna cea mai scumpă, din care se fac postavurile cele fine o dă oaia numită *merinoasa* *. Dar oaia aceasta e gingașe și cere o îngrijire pe care oamenii noștri nu i-o pot da.

Afară de aceste mai sunt multe soiuri de oi, unele vestite pentru lână, altele pentru carne.

Pentru carnea multă și bună, ce o dau sunt căutate oile *engleze*, * cari se desvoaltă foarte iute, sunt mari și ajung o greutate însemnată.

Dintre toate animalele de casă *porcul* aduce foloșul cel mai mare. El se sporește mai tare și crește foarte iute.

La porci mai mult ca la oricare alte vite trebuie să ținem seamă de vița sau rassa bună. La noi se lățește tot mai mult felul de porci, ce se chiamă *Mangulița* * albă. Au păr mult și creț, de aceea nu sunt răi de frig. Cresc și se îngrașă repede. Dau unsoare multă și slănină gustoasă. De spornici sunt cam de mijloc.

Mai mari și mai grei se fac porcii englezi, buni mai ales de carne. Așa este soiul *Iorkșir*, * galben ori albi în păr, cu botul încovoiat în sus. Cresc foarte repede. Îngrășați trag 2—2½ măji metrice. Sunt cam golași de aceea și răi de frig.

Vestiți de apornici sunt porcii de *Meisen*. * O scroafă de acestea fată câte 12—16 purcei.

O ramură aducătoare de frumoase venite e economia gălițelor. Carnea lor e cea mai gustoasă, ouăle nu pot lipsi dela nici o casă, iar penele lor fac ticneala așternutului. La fiecare târg neguțătorii de ouă se îmbulzesc, care de care se adune mai multe. Milioane de coroane vin în țeară an de an pe ouă și găini. Și omul cel mai sărac încă are cu ce țineă o găină-două la casa lui și are bun folos din ele. Păcat, că economii noștri nu țin galițe mai multe și mai alese.

Afară de găinile, cunoscute și lățite pe la noi, bune de ouă, dar mici și cu puțină carne, sunt găinile *Plimut* *. Mari, grele, cu o carne foarte gustoasă și multă. Penele lor sunt pistrițe, picioarele la cele mai multe galbene.

Găinile *Langsham*, * cu pene negre ca ale corbului, mari și grăbite în desvoltare.

Vestite și răspândite au ajuns, în vremea din urmă găinile numite *Orpington* *; găini mari și indesate. Sunt două feluri de orpington, unele albe, altele galbene. În coadă au puține pene. Sunt ouătoare și spornice. Ouăle pentru prăsilă se vând cu câte 1 cor., iar cocoșii de prăsilă peste 10 cor. Dr. I. Radu.

BUNEA.

(Sfârșit).

Colegii lui Ioan Grozav, vezi bine, nici lucrul acesta al lui nu-l aflară cum se cade. Ce credeți, zicea unul, doară din milă a luat orfana la el? — De unde! A luat-o în speranță, că va fi având pe undeva vre-un neam bogat, care aflând că el o ține, să-i deie bani nenumărați pentrucă o ține! E un fariseu! Apoi cum o mai ține, rogu-te? O poartă îmbrăcată în vechituri, de cari lapadă nevastă-sa și soacră-sa! Mă mir, că nu-i e chiar rușine!

D'apoi acasă — adăugea altul — că-i mai rea decât o servitoare; le lucră tot lucrul, mătură, spală vasele, cară lemne din lemnărie, legume din piață și câte trebuiesc la casă toate!... Afară de aceea, le mai infulică și copiii, că de zgârcit ce e, nici servitoare la copii nu ține! — Să facem ceva, să o luăm dela el, zise odată unul.

Să o luăm, răspunse altul!

Vezi bine, astfel de planuri se făceau în berărie, unde Ioan Grozav nu eră de față. Lucrul dară eră hotărît, ca să o iee dela el, dar unde să o ducă? Nici unul nu se imbiă să o țină, numai știă să invinovățiaască și să hulească pe Ioan Grozavu. El căm auziă câte ceva din fleacurile colegilor săi, dar se făcea a nu auzi nimic, nu le luă nici într'o seamă.

*

Odată, dupăce a încetat colera, prezidentul chiemă la o adunare pe toți amployații, nu numai pe cei dela judecătorie, ci dela toate oficiile din acel oraș. Locul adunării eră ospătăria cea mare. Se duse și Ioan Grozavu. Acolo prezidentul le ținū o vorbire despre iubirea deaproapelui, care o termină cu vorbele: În mijlocul nostru este un bărbat, care pătruns de iubirea deaproapelui, a luat la sine o fetiță orfană, rămasă dela un amployat de ai noștri. Datori suntem fiecare din noi să facem aceea, ce face acest bărbat. Eu cred anume, c'ar fi bine să facem de azi încolo în fiecare an câte un bal, până va fi fetița aceea de măritat. Din banii, ce se vor adună dela baluri, se va da o parte celui ce ține copila, iar cealaltă se va depune spre păstrare, să i-se adune ceva zestre. Ce ziceți, domnilor, la acest plan al meu?

Să trăiască! Primim! Primim! strigară cu toții. Nici unul nu vorbi mai mult. Dar Ioan Grozavu pași un pas cătră prezident și zise: „Domnule prezident! Iubiți și stimați colegi! Sunt învoit și eu cu cele propuse de dl prezident. O faptă umană vom să-vârși, dacă ne vom îngriji de viitorul orfanei, care acum e în casa mea. Dar vă rog să schimbați ceva din propunerea dlui prezident. Venitul curat al acelor petreceri să se depună întreg în casa de păstrare în favorul copilei, ca să aibă și ea odată zestre, de-a fi să trăiască să se mărite; iar de n'ar trăi, acei bani să formeze baza unui fond de ajutorare a copiilor de amployați rămași orfani. Incât pentru întreținerea ei, de vă învoiiți

să o lăsați la mine, eu nu primesc pentru asta nici o răsplată. În cinste o voi ține, ca și când ar fi a mea. Să nu creadă cineva că mi-ar fi spre greutate. Vă asigur domnilor, nu-mi e nici spre o greutate. Unde mâncăm opt inși, poate mănca și al nouălea; unde șed opt inși, are loc și al nouălea. Apoi de nu știu ce haine scumpe n'are trebuință, că e copilă. Când va fi mai mărișoară, și le va face ea inșasă, că voi da-o să urmeze un curs de croitorie pentru femei. Vă rog dar să lăsați în grija mea susținerea ei. Ea se află bine la mine.

Toți priviau uimiți unul la altul și nu se puteau miră de ajuns, cum de refuză a primi ceva pentru întreținerea copilei. În fine prezidentul îi mulțămii și se hotărî, că așa să fie după cum a zis Ioan Grozavu. Balul prim în favorul orfanei se ținu la 1 Februarie. Cassar se puse însuș prezidentul, care începî lista cu 3 fl. intrarea la bal și 100 fl. în favorul orfanei. Eră un holteiu tomnatic, om cu stare și de o bunătate deosebită. Când eră să plece și Ioan Grozavu cu nevasta lui la bal, îl oprî soacră-sa și le zise: Dragii mei copii! Stați câteva minute în loc. Uitați-vă, aci vă dau să puneți pentru biata orfană, care acum e ca și când ar fi a noastră, din partea mea 50 fl., din partea ta Ioane, 50 fl.; din partea ficei mele alți 50 fl.; din partea fiecărui copil de al nostru câte 10 fl., la olaltă 200 fl., taxa de intrare pentru 7 inși 50 fl.; la olaltă 250 fl.: Pune-i bine, Ioane, și-i dă cassarului numai decăt, între martori. Apoi, fiindcă zilele omului nime nu le știe câte sunt; acum mă lăsați sănătoasă, și când veți veni poate să fie rece. Deci să știți, că am ceva bani rămași dela bărbatul meu și dela părinții mei, îi veți afla colo sub armar, dacă veți ridică o podea. Acolo sunt puși bine. Ceva bani mărunți mai sunt și în lada cea neagră dela căpătaul patului meu. Ai voștri să fie, fiți tot cuminte și milostivi, cum sunteți azi. Acum mergeți în pace, dragii mei, și vă petreceți bine!”

Când ajunse Ioan Grozavu la hotel, nu eră decăt numai prezidentul la cassă, cu lista, pe care stă scris 103 fl.: și cu o farfurie dinainte, pe care erau banii puși. Ioan Grozav însemnă cu mâna lui: Intrarea pentru șapte persoane 50 fl. Ajutor pentru orfană dela: Ioan Grozavu 50 fl.; Soacră-sa 50 fl.; Nevastă-sa 50 fl. Cei 5 fii ai lui, fiecare câte 10 fl.=50 fl. Cu totul 250 fl. Prezidentul privi lung la ceea ce însemnă Ioan Grozavu, și crezând că s'a greșit, îi zise: Domnule, nu te-ai greșit cumva, iată iasă 250 fl., salariul dumnitale mai pe un an întreg“. „Nu m'am greșit, domnule prezident, iată aci sunt și banii!”

Și scoase Ioan Grozavu 4 bancnote de câte 50 fl., și le dete la cassă.

Mult se miră prezidentul de dărnicia acestui cancelist. Ce, își gândeă el, ceștialți amploiați de abia pot trăi de pe o zi pe alta din leftele lor, ba cei mai mulți sunt plini de datorii, și Ioan Grozavu dispune de așa mulți bani, încât pentru scopuri de binefacere poate să deie sute!

Toată seara se gândi prezidentul, cum de Ioan Grozavu dispune de atâți bani și de atâta bunăvoință.

Care cum venea la cassă să plătească, văzând sumele solvite de Ioan Grozavu, se rușină de a da puțin, fiecare da cel puțin 10 fl. Astfel că, spre mirarea tuturor, în seara aceea se adună preste 1000 fl. în favorul orfanei, că public fu mare la bal din tot felul de oameni. În pauza cea mare dela miezul nopții se puse oaspeții să cineze. Atunci într'un toast prezidentul făcù cunoscut venitul curat încurs în favorul orfanei. În acel discurs ridică până la al șeptelea cer pe dl Ioan Grozavu, care nu numai s-a oferit a fi îngrijitorul copilei de când a devenit orfană, adăpostindu-o la sine, puuându-o la o masă cu el, purtându-o la școală ca și când ar fi copila lui, ci — zise el — și acum a contribuit dânsul singur, cu casa dsale, mai mult decât noi toți. Cu drept cuvânt deci îi putem schimbà numele, și de azi încolo să nu-i zicem Grozavu, ci Bunea, că este bun de oficiu, bun de câștigat, bun de păstrat și bun la inimă. Să ciocnim deci toți în sănătatea dlui Bunea!⁴

Din minuta aceea lui Ioan Grozavu toți îi ziceau Bunea. Următorii lui încă poartă numele Bunea, deși nu toți sunt chiar așa buni ca părintele lor.

*

Peste câteva săptămâni se penzionă directorul cancelariei. Erau mulți pețitori la acel post. Dar prezidentul își zice: Se pun în acest post însemnat un om harnic, care-l merită, deși nu râvnește, de-ocamdată la el.

Și, spre mirarea tuturor, în câteva zile veni decret dela împărăție, prin care dl Ioan Grozavu alias Bunea este numit director de cancelarie. Toți rămaseră încremenți când auziră. Dar toți recunoscură, că merită, că-i om bun de muncă, bun de câștigat, bun de cruțat și bun de inimă.

De atunci a trecut mult. Domnul Bunea-Grozavu e sub glie, iar următorii lui toți poartă numai numele Bunea; de Grozavu, și-au uitat, deși mulți ar trebui să nu se mai scrie Bunea, ci Grozavu, că sunt grozavi în năzdrăvăni, nu sunt ca dl Bunea, fie iertat, despre care poporul vorbește cu pietate până în ziua de azi.

I. Pop-Reteganul.

DIN POPOR.

Blăstămul.

Bade, bădișoru meu
D'ajungă-te doru meu,
In mijlocul drumului
Pe spinarea murgului,

Murgu să se oblânceană,
La pământ să te trânteană
Mâna stângă
Să ți-o frângă,

Mâna dreaptă
 Să ți-o rupă.
 Să ții frâu cu dinții
 Să nu-ți mai vie, a minții.

Badea din graiu răspundeă :
 Mandro, mândruleana mea,
 Eu nu-ți doresc altu rău
 Să ți-l deie Dumnezeu;
 Când va fi la primăvară
 Să te scoată patru-afară,
 Să te acopere cu țundra
 Să te-adape cu lingura,
 Când o fi lingura goală
 Să te întoarcă altă boală;
 Putreziți-ar deștele
 Adunând mărgelele,
 Să-ți cază inelele
 Să viu să-mi adun și eu
 Poate-i și vr'unul de-al meu.

Ea din grai așa-mi grăia :
 Bădiți, bădișoru meu
 Eu nu-ți poftesc altu rău,
 Să ți-l deie Dumnezeu :
 Nouă boli
 Nouă lingori
 Din arat
 Până 'n cărat,
 Din culesu cănepii
 Până 'n ruptu cămășii ;
 Să se ducă maică-ta
 După unt în șapte sate
 Dela șapte vaci fătate
 Să te ungi, bade, pe spate,
 După unt în dumbrăvițe
 Dela șapte bivolițe
 C'ăla-i leac dela mândruțe.

Cules de Gh. T.

ȘTIRI.

Prelegeri populare economice s'au ținut în 14 Iulie la 9 oare în Boșorod, desp. Hațeg. 1. Din viața Românilor, cu schiopticonul de Ioan Popovici, profesor penzionat în Gelmar; 2. Din viața Românilor cu schiopticonul de Ioan Popovici, profesor penzionat în Gelmar; 3. Combaterea beției și a lenei, de Dr. Iacob Radu, vicar în Hațeg; 4. Despre asigurarea vitelor, de Victor Pop, contabil în Hațeg; 5. Prăsirea, creșterea și ținerea vitelor cornute, de Pompei Popescu, contabil în Hațeg. A luat parte popor mult. Prelegerile ascultate cu interes. S'au înființat atât în Boșorod, cât și în Grădiște câte o agentură și-o bibliotecă populară. Comitetul despărțământului a mai hotărît prin o colectă să se strângă banii trebuincioși pentru cumpărarea unui schiopticon pe seama despărțământului.

Au emigrat în săptămâna trecută din țara noastră 3942 dintre cari 757 Maghiari, 1878 Slovaci, 325 Germani, 781 Croați și 201 Români.

Desp. Hida-Huedin își ține adunarea generală-cercuală în comuna Tămașa la 28 Iulie. Se vor alege delegații pentru adunarea generală dela Bistrița.